

L'iniziativa popolare «per l'autodeterminaziun»

Discussiun al podium ils 17 d'avust a Turitg

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Dapi ils 10 da mars 2015 rimna la pps sottascripziuns per sia nova iniziativa populara, intitulada: «Il dretg svizzer empè da derschaders esters (iniziativa per l'autodeterminaziun)».** Il text, senza las disposiziuns transitoricas, po tunar en versiun rumantscha uschia: «La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 1, par. 1 e 4:

1. Il dretg è basa e barriera da l'agir dal stadi. La Constituziun federala è la funtauna suprema da la Confederaziun svizra.

4. La confederaziun ed ils chantuns se tagnan al dretg internaziunal. La Constituziun federala stat sur il dretg internaziunal ed ha la precedenza sur lez, danor areguard las disposiziuns stringentas dal dretg internaziunal.

Art. 56a: Obligaziuns da dretg internaziunal:

1. La confederaziun ed ils chantuns na surpiglian nagina obligaziun da dretg internaziunal che cuntraschess a la Constituziun federala.

2. En cas da cuntradiziun procuran la confederaziun ed ils chantuns per in'adattaziun da las obligaziuns da dretg internaziunal a las prescripziuns da la Constituziun federala. Sche quai fa da basegn («nötigenfalls»), desdin la confederaziun ed ils chantuns ils

tractats da dretg internaziunal en dumonda.

3. Resalvadas restan las disposiziuns stringentas dal dretg internaziunal.

Art. 190: Il dretg decisiv:

Per il tribunal federal, sco era per tut quellas autoritads che fan diever dal dretg, èn relevantas quellas leschas federalas e quels tractats da dretg internaziunal ch'èn gia sustattads al conclus d'approbaziun.»

In'occurrENZA empermettenta

L'autur da questas lingias n'è betg giurist. Quai è probablmain il cas era per las bleras persunas che legian il text da quella iniziativa, redigi d'in professer da dretg: L'emprima reacziun, tuttafatg irrazionala, avant in tal document è d'al sbittar en la sarella da rument. Ma las partidas politicas svizras han lur agens giurists, ed il pievel elegia il cussegl nazional ed ina part dal cussegl dals chantuns il proxim 18 d'october; la politica sto pia sa fatschentar cun l'iniziativa nova. Cur che la pps ha avert la raccolta da sottascripziuns han set partidas, t. a. tschellas quatter dal cussegl federal, sottascribit e publictà ensemen in commentari fitg critic destinà per las medias dal pajais. Quai dat da patratgar. I na succeda betg mintga di che partidas uschè differentas sco la ps e la pld averteschan ensemen cunter in privel che «smanatscha noss dretgs umans e l'abi-

litàd d'agir da la Svizra». Da nausch auguri en il text da l'iniziativa è cunzunt il pled confus «nötigenfalls»: Sia interpretaziun dubiusa pudess simplamain muntar che la Svizra duaja desdir la Cunvegna europeica per ils dretgs umans, ed ins smina che gist quai saja la finamira zuppada da l'iniziativa. I para perquai inditgà da discutir questa gia avant las elecziuns dals 18 d'october. Glindesdi, ils 17 d'avust, 19.30–21.30 a Turitg, en la sala dals «Kaufleute» (Pelikanplatz) s'expriman quatter persunalitads da la vita politica ed academica svizra en ina discussiun al podi davart las dumondas: «Landrecht vor Völkerrecht? Stellen wir sogar Menschenrechte zur Disposition?» :
– cuss. naz. *Doris Fiala* (ZH/pld);
– cuss. naz. *Daniel Jositsch* (ZH/ps), docent da dretg penal a l'Universitad da Turitg;
– *Roger Köppel* (pps), schefredactor da la «Weltwoche»;
– deputà *Hans-Ueli Vogt* (ZH/pps), docent da dretg privat ed economic a l'Universitad da Turitg, autur dal text da l'iniziativa en dumonda.

Lezza occurrENZA en la principala citad svizra vegn atgnamain a far part dal cumbat electoral, tant pli che Turitg e l'Argovia limitrofa, grazia a la creschientscha da lur populaziun, survegnan mintgamai in mandat dapli en il cussegl nazional.